

2023000088

Kadernota 2024

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Omgevingswet	2
1.2	Koers van de organisatie	2
1.3	Van kadernota naar begroting	3
1.4	Verantwoording over wat we hebben gedaan en hoeveel geld dit heeft gekost.	3
1.4.1	Rapportages	3
1.4.2	Jaarrekening	3
2	Leeswijzer	4
3	Samenvatting	6
3.1	Financiële uitgangspunten	7
3.2	Begroting 2024	7
3.3	Indexering	9
4	Hoofddoelstelling.....	11
4.1	Achtergrond.....	12
4.2	Maatschappelijke meerwaarde.....	12
4.3	Ondersteunen bij beleidsontwikkeling.....	12
4.4	Breed takenpakket.....	12
5	Inhoudelijke ontwikkelingen	14
5.1	Omgevingswet	15
5.2	Naar verwachting treedt in 2023, als onderdeel van het nieuwe Omgevingsstelsel, de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen in werking.	15
5.3	Geurbeleid binnen de Omgevingswet.....	16
5.4	Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten.....	16
5.5	Invloed huizenmarkt op bouwvergunningen	18
5.6	Partner in de energietransitie	18
5.7	Het VTH-stelsel	19
5.8	Samenwerking met andere collega Omgevingsdiensten	21
5.9	Programma 'meer grip op indirecte lozingen'	21
5.10	Onvoorziene ontwikkelingen.....	22
5.11	Wijziging in de wet op de Gemeenschappelijke Regeling	22
5.12	Financieringsmodel	23
5.13	Vernieuwingen BBV.....	23
6	Financieel kader	25
6.1	Wijze van financiering	26
6.2	Gedifferentieerde tarieven	27
6.3	Wijze van kostennormering.....	27
6.4	Financieel beleid	27
6.5	Weerstandsvermogen.....	28
7	Toelichting op de lasten.....	29

7.1	Personele lasten	30
7.2	Overhead.....	32
7.3	Overige (materiële)kosten	33
8	Toelichting op de baten	34
8.1	Gemeentelijke baten	35
8.2	Dienstverleningsovereenkomsten.....	35
8.3	Regio IJmond	35
8.3.1	Gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk	35
8.3.2	Gemeente Heemskerk Greenbiz uitvoering	35
8.3.3	Gemeente Uitgeest.....	36
8.3.4	NME	36
8.4	Regio Kennemerland	36
8.4.1	Gemeente Haarlem	36
8.4.2	Dienstverlening Zandvoort	36
8.5	Regio Zaanstreek-Waterland	37
8.5.1	Gemeente Purmerend.....	37
8.5.2	Gemeenten met veehouderij-activiteiten	38
8.5.3	Gemeente Landsmeer en Waterland	38
8.6	Subsidies en bijdragen	38
8.7	Overige kosten	39
9	Risico's en onzekerheden	40
9.1	Omgevingswet	41
9.2	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	41
9.3	Leges	41
9.4	Decentralisatie bodemtaken	41
9.5	Inhoud van het basistakenpakket	41
9.6	De energiebesparingsplicht onder de Omgevingswet	42
9.7	IJmond bereikbaar	42
9.8	Niet structurele dienstverleningsovereenkomsten en tijdelijke formatieafspraken met onze deelnemers.	42
9.9	Financiering energiebesparingstoezicht en programma Gezondheid & Luchtkwaliteit.	42
9.10	Uitbreiding van ons wagenpark.....	42
9.11	Boventallig verlof en verruiming verlofsparen in de cao-afspraken	43
9.12	Uitkomsten commissie Van Aartsen.....	43
9.13	Cao-onderhandelingen	43
10	Begroting 2025 en verder	44

1

Inleiding

Voorwoord

Beste lezers,

Dit is onze Kadernota voor het jaar 2024. Deze nota heeft als doel om onze deelnemers, gemeenten en provincie, de gelegenheid te geven zich voor te bereiden op de begroting 2024. Dit is het document waarin het over de toekomst, inhoud en over ontwikkeling gaat. Naast alle rapportages die onze deelnemers ieder jaar van ons krijgen, waarin het vooral over financiën en productie gaat, zetten we in de Kadernota ook de inhoudelijke lijnen uit.

Om onze deelnemers echt mee te nemen in wat we doen, is het niet voldoende om rapportages en kadernota's te sturen. We nemen onze deelnemers graag mee om het feitelijk werk buiten in het veld en bij bedrijven te aanschouwen en om op kantoor te zien hoe we data en geo-informatie gebruiken om onze VTH-taken te versterken. We gaan hiervoor werkbezoeken organiseren waar ambtelijke collega's en bestuurders van harte welkom zijn.

De vooruitblik naar 2024 wordt voorafgegaan door een schets van de huidige stand van zaken en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van milieu. Vervolgens gaan we in op de ontwikkelingen van de organisatie en de financieringsstructuur. We sluiten de kadernota af met inzichten die van invloed zullen zijn op de programmabegroting van 2024.

Namens het dagelijks bestuur van Omgevingsdienst IJmond.

1.1 Omgevingswet

De voorziene datum van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is 1 juli 2023. Met recht kunnen we dit één van de grootste veranderingen noemen in het bestaan van onze dienst. In hoofdstuk 5 nemen we u mee in onze visie op deze veranderingen.

1.2 Koers van de organisatie

Omgevingsdienst IJmond (hierna: ODIJ) werkt voor en met veertien gemeenten en provincie Noord-Holland aan een gezonde, veilige leefomgeving. Het huidige takenpakket van ODIJ is divers en verschilt per gemeente. In de afgelopen jaren vonden er binnen de diverse taakvelden veel veranderingen plaats. Ook de komende jaren staan in het teken van ontwikkelingen zoals het Klimaatakkoord, de inwerkingtreding van de Omgevingswet, de transitie van een lineaire naar circulaire economie en de private borging van bouwtoezichttaken. Deze ontwikkelingen veranderen de context waarin ODIJ haar taken uitvoert. Het grote kader stellende effect van deze ontwikkelingen op het toekomstperspectief heeft effecten op ons werk voor de komende jaren. In dit

veranderende krachtenveld is het van belang om voor de komende jaren de koers van de organisatie te bepalen. Deze dient breed gedragen en toekomstbestendig te zijn.

Wij hebben ervoor gekozen dit uit te werken in een [Bedrijfsplan 2021-2024](#).

Ten aanzien van de kerntaken, te weten: vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn in 2019 meerjarige beleidskaders en uitvoeringsstrategieën door de deelnemende gemeentebesturen en het provinciebestuur voor de middellange termijn vastgesteld. In 2023 actualiseren wij deze kaders. Deze kaders gaan over de wijze waarop wij uitvoering geven aan onze taken en hebben verder geen consequenties voor deze kadernota.

1.3 Van kadernota naar begroting

- Het dagelijks bestuur (DB) stelt deze kadernota vast. Deze is daarmee richtinggevend bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2024.
- De Ontwerpbegroting 2024 wordt in april 2023 aangeboden aan de raden van onze gemeenten en de Provinciale Staten. Hiermee stellen wij hen in de gelegenheid zienswijzen in te dienen.
- Half juli 2023 stelt het algemeen bestuur (AB) de Begroting 2024 vast, zodat wij deze voor 1 augustus 2023 aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) kunnen toezenden.

1.4 Verantwoording over wat we hebben gedaan en hoeveel geld dit heeft gekost.

Het bestuur en het managementteam worden periodiek geïnformeerd over de voortgang van de realisatie in overeenstemming met de Planning & Controle (P&C) kalender.

1.4.1 Rapportages

Gedurende het jaar stellen we per vier maanden (twee keer per jaar) een rapportage op, inclusief prognose. Hiermee geven we het bestuur gelegenheid tot monitoren van onze uitvoering inclusief financiën. Hierin rapporteren wij over de voortgang van ons werk en de afwijkingen ten opzichte van onze begroting en uitvoeringsprogramma van dat jaar. Daarnaast ontvangt het bestuur een keer per jaar de jaarrekening inclusief verklaring van de accountant van het vorige jaar.

1.4.2 Jaarrekening

De jaarrekening wordt opgesteld in het eerste kwartaal volgend op het begrotingsjaar, in overeenstemming met de bepalingen van het BBV (Besluit begroting en verantwoording). Deze jaarrekening wordt door de accountant gecontroleerd. Deze jaarrekening wordt, samen met de begroting voor het daaropvolgende jaar én de begrotingswijziging van het huidige jaar aan de deelnemende gemeenten en provincie Noord-Holland toegezonden. Daarna kan zij definitief worden vastgesteld door het algemeen bestuur.

2

Leeswijzer

Deze kadernota bevat de volgende hoofdstukken:

Samenvatting

In hoofdstuk 3 leest u een samenvatting van alle financiële uitgangspunten.

Hoofddoelstelling

In hoofdstuk 4 is de achtergrond en de maatschappelijke meerwaarde van onze dienst verwoord.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Hoofdstuk 5 maken we inzichtelijk welke ontwikkelingen op zowel de korte als langere termijn, invloed hebben op het beleid en onze dienst.

Financieel kader

Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de financiële uitgangspunten en ons financiële beleid.

Financiële ontwikkelingen

In hoofdstuk 7 en 8 gaan we in op de financiële kaders, met name de indexering van baten en lasten, dat ons AB vaststelt. Ons DB stelt binnen deze kaders de ontwerpbegroting 2024, inclusief de meerjarenbegroting op.

Risico's en onzekerheden

Hoofdstuk 9 geeft inzicht in de risico's en onzekerheden die wij nu voorzien.

Begroting 2025 en verder

Hoofdstuk 10 geeft beknopt een beschrijving van het financieel toekomstperspectief 2024 en verder.

3

Samenvatting

3.1 Financiële uitgangspunten

Met de komst van de Omgevingswet staat de grootste verandering in de geschiedenis van omgevingsdiensten voor de deur. Daarnaast vragen onderwerpen als stikstof, groen staal en de transitie naar een waterstofeconomie, steeds meer aandacht en expertise. Op dit moment is niet te voorzien wat deze dossiers in 2024 specifiek aan inzet van onze dienst zullen vragen. Wij zijn echter flexibel en vakinhoudelijk goed voorbereid en beschikken over kennis en kunde om onze deelnemers van dienst te zijn. Ook het [rapport van de commissie Van Aartsen](#) en [de aanbevelingen en reactie daarop van staatssecretaris Van Weyenberg \(IenW\)](#) hebben grote impact op onze dienst.

Door de aanhoudende onduidelijkheid over de ingangsdatum van de Omgevingswet, krapte op de arbeidsmarkt en de vastgelopen cao-onderhandelingen kent de begroting 2024 onzekerheden. Wij stellen de begroting op met de grootst mogelijke zorg en volgens de laatste ontwikkelingen. Het is mogelijk dat we straks in de begroting rekening moeten houden met zaken die tijdens het schrijven van deze kadernota nog niet bekend zijn.

3.2 Begroting 2024

In de begroting van 2024 houden we onder andere rekening met:

- De indexatie van onze salarislasten in overeenstemming met de geldende cao voor 2024.
- De continuering van de dienstverleningsovereenkomst met gemeente Uitgeest.
- De verdeling van onze bodemtaken per deelnemer op basis van verwachte taakinzet, hierbij houden we rekening met dat Provincie Noord-Holland de taakinzet voor de overgangslocaties betaalt.
- De afspraken over extra vergunningverlening en toezicht i.v.m. de organisatie van de formule 1 en de continuering van de uitbreiding van formatie voor de bouwtaken van gemeente Zandvoort.
- In 2023 gaan wij samen met de gemeenten, die deze taak bij ons hebben belegd, de subsidieaanvraag voorbereiden die onderdeel is van het akkoord, de SEB-regeling (Stimulerend Energietoezicht Bedrijven) en starten met de uitvoering van het akkoord. Dit loopt door in 2025.
- Voor de gemeente Haarlem houden wij rekening met een verhoging van de gr-bijdrage voor minimaal 1340 uur (een volledige formatieplaats), voor uitvoering van de basistaken bodem.
- Onze organisatie groeit en om ervoor te zorgen dat onze ondersteunende diensten en vooral onze ICT kan blijven voldoen aan de toenemende vraag vanuit de organisatie en onze deelnemers, verhogen wij de overheadsformatie verder. De eerste twee jaar financieren wij deze uit incidenteel geld.
- De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De nieuwe wet gaat veel verder dan de Wob en gaat meer vragen van onze organisatie. Vanaf 2024 houden wij rekening met een volledige formatieplaats voor de coördinatie hiervan.

- Op verzoek van onze deelnemers adviseren wij bij planvorming en bouwinitiatieven onder andere op het stikstofdossier. Op basis van de voornoemde uitspraken zien wij dat onze inzet op dit dossier steeds omvangrijker wordt en specifieke deskundigheid vereist. Gelet op deze complexiteit en het gebrek aan (landelijke) oplossingen, zien wij dat de inzet op dit dossier extreem toeneemt en dat voor het realiseren van plannen steeds vaker maatwerkoplossingen nodig zijn. Om onze deelnemers de komende jaren op dit dossier adequaat te kunnen blijven adviseren, is extra inzet benodigd.
- In de Cluster Energie Strategie Noordzeekanaalgebied staat beschreven welke stappen er de komende jaren worden gezet om de industrie te verduurzamen en hoe de samenwerkende partijen inzetten op de ontwikkeling van een waterstofketen op industriële schaal. Gelet op de spanningen die in de afgelopen jaren bij omwonenden rondom Tata Steel zijn ontstaan, waarbij de zorg over gezondheid van omwonenden een belangrijk item is, is het van belang om de IJmond gemeenten vanuit het wettelijk adviseurschap adequaat te adviseren en inzicht te geven over de milieugevolgen van alle hierboven (forse) geschetste ontwikkelingen. Om hier invulling aan te geven vragen wij om een uitbreiding van ons team vergunningen met 1 fte voor de regio IJmond.

Samenvatting van de financiële ontwikkelingen 2024 uit hoofdstuk 7 en 8

Extra formatie te dekken door het verhogen van de kostprijs	€	Toelichting paragraaf
Overhead formatie voor de Woo-coördinator	85.000	7.1
Uitbreiding stikstof advies team	85.000	7.1
Stijging personele lasten	170.000	
Stijging van de personele lasten in de kostprijs t.o.v. de begroting 2023*	1,56%	

Extra bijdragen voor formatie te dekken door regio IJmond	€ / uren	Toelichting paragraaf
Velsen Formatie voor wettelijk adviseurschap Tata Steel / CES NZKG	50.000	8.3.1
Beverwijk dekking wettelijk adviseurschap Tata Steel / CES NZKG	25.000	
Beverwijk verhoging bijdrage voor centrum voor Natuur Milieu Educatie (NME)	5.000	8.3.4
Heemskerk dekking wettelijk adviseurschap Tata Steel / CES NZKG	25.000	8.3.1
Heemskerk extra bijdrage voor het continueren van de projectfinanciering GreenBiz	50.000	8.3.2
Heemskerk verhoging bijdrage voor centrum voor Natuur Milieu Educatie (NME)	5.000	8.3.4

Uitgeest continuering van de dienstverleningsovereenkomst	2343 uur	8.3.3
--	----------	-------

Extra bijdragen voor formatie te dekken door regio Kennemerland	€ / uren	Toelichting paragraaf
Haarlem inbrengen taken vergunning verlening bodem	1340 uur	8.4.1
Zandvoort continuering uitbreiding formatie bouwvergunning verlening	1340 uur	8.4.2
Zandvoort extra uitbreiding formatie bouwtoezicht	1340 uur	8.4.2
Zandvoort continuering uitbreiding formatie contract verlenging formule 1	670 uur	8.4.2

Extra bijdragen voor formatie te dekken door regio Zaanstreek-Waterland	€ / uren	Toelichting paragraaf
Purmerend mogelijke effecten verandering basistaken omgevingswet	PM	8.5.1
Purmerend uitvoering milieu-adviestaken	PM	8.5.1
Edam - Volendam mogelijke effecten verandering basistaken omgevingswet	PM	8.5.2
Waterland mogelijke effecten verandering basistaken omgevingswet	PM	8.5.2
Waterland mogelijke taakoverheveling bouwtoezicht en niet- complexe vergunning verlening	PM	8.5.3
Landsmeer continuering van bouwtoezicht en juridische ondersteuning op het gebied van bouw	1340 uur	8.5.3

*De bedragen zijn gebaseerd op de begroting 2023. In deze begroting is gerekend met een indexatie van 2,34%. In verband met de extreme inflatie die naar verwachting doorwerkt in de cao afspraken verwachten wij een begrotingswijziging voor 2023 te moeten doen.

3.3 Indexering

Personele kosten

In de concept Macro Economische Verkenningcijfers (MEV) van het CPB, gepubliceerd in september 2022, wordt de verwachte loonvoet voor de sector overheid voor 2023 ingeschat op 3,2%. Dit effect zien we terug in de berekening van de voor- en nacalculatie.

In de 'Kerngegevensstabel MLT1 2022-2025' (maart 2022) geeft het CPB aan dat de loonvoet voor de Overheidssector naar verwachting 4,1% bedraagt in de periode 2022-2025. Voor ongeveer twee-derde van onze medewerkers is er verder een individuele groei van 3% in de salarisschaal mogelijk. Daarom hanteren wij voor periodieke verhogingen twee procent. Om doorontwikkeling van de ODIJ te kunnen

¹ Middellange termijn

realiseren willen we voor 2024 het budget voor de Ontwikkelkosten stellen op 2,5% van de totale begroting voor loonkosten. In totaal is de loonontwikkeling daarom 6,5%.

Voor 2024 zijn nog geen betrouwbare cijfers voorhanden en er zijn nog geen cao-afspraken gesloten. Op 14 december jongstleden liepen de cao-onderhandelingen volledig vast. De bonden eisen onder meer 12% loonsverhoging voor 2023 en ook Automatische Prijscompensatie (APC). De werkgevers bieden in hun laatste loonbod een verhoging van 5% per 1 februari 2023 en 3% per 1 april 2024. De inflatie is nog steeds extreem hoog en de krapte op de arbeidsmarkt, met daarbij ook de werkdruk, nog steeds zeer groot. FNV Overheid heeft net als de overige betrokken bonden, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO) een ultimatum gesteld voor een nieuwe cao. Het ultimatum loopt op 11 januari 2023 af. Daarnaast dwingt de krapte in de arbeidsmarkt ODIJ steeds vaker om medewerkers te laten instromen in een hogere aanloopschaal dan eerder gebruikelijk was. Rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen passen wij voor 2024 de volledige (verwachte) loonontwikkeling toe. Wij verwachten dat wij blijvend in staat zijn om ons personeelsbestand op pijl te houden, waardoor (dure) externe inhuur van personeel niet- of nauwelijks aan de orde is. Dit in tegenstelling tot collega-organisaties.

Materiele kosten

Voor materiële kosten hanteren we de overheidsconsumptie uit dezelfde kerngegevens-tabel. Deze bedraagt voor de periode 2022-2025 2,8%. Gezien de actuele ontwikkelingen in de economie, de aanhoudende oorlog in Oekraïne en de buitengewone inflatie is het lastig om te beoordelen of dit percentage over anderhalf jaar valide is. Omdat wij geen andere betrouwbare informatie hebben, stellen wij voor om de voorcalculatie voor de prijsontwikkeling op 2,8% te zetten.

Gewogen indexatie

De lasten in de begroting van ODIJ bestaan voor ongeveer 87% uit personele en voor ongeveer 13% uit materiële lasten. Hiermee wordt de gemiddelde index van de begroting 6,02%.

Loonbijstelling	6,50%
Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc) (CBS)	2,80%
Gewogen indexatie	6,02%

Begrotingswijziging 2023

In de begroting voor 2023 is geen rekening gehouden met het uitstel van de Omgevingswet en de huidige inflatie die naar verwachting doorwerkt in de cao-afspraken. Deze ontwikkelingen verwerken wij in een begrotingswijziging, de gewijzigde begroting 2023 is de basis voor de indexatie voor de begroting van 2024. De begrotingswijziging bieden wij gelijktijdig aan met de begroting van 2024 uitgaande dat de cao uitkomsten dan bekend zijn.

4

Hoofddoelstelling

4.1 Achtergrond

Op 1 januari 1999 zijn wij gestart met de uitvoering van alle wettelijke milieutaken voor de IJmondgemeenten, te weten: Beverwijk, Heemskerk en Velsen. De gemeente Uitgeest is in dat jaar ook toegetreden tot de [Gemeenschappelijke Regeling \(GR\)](#). Op 1 januari 2014 en 1 januari 2015 gevolgd door de gemeente Haarlem en provincie Noord-Holland, respectievelijk de gemeenten Purmerend en Beemster. In 2017 zijn de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland en Edam-Volendam toegetreden tot de GR met het basistakenpakket. Per 1 januari 2016 voeren wij eveneens de plustaken vergunningverlening bodem voor provincie Noord-Holland uit. Naast de taken die in de GR zijn ingebracht, voeren wij takenpakketten uit op basis van langlopende dienstverleningsovereenkomsten voor de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland, Uitgeest en Heemskerk.

4.2 Maatschappelijke meerwaarde

Wij zijn een uitvoeringsorganisatie van overheidstaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. In de afgelopen jaren is gebleken dat door het bundelen van kennis een maximale synergie kan worden gerealiseerd. De samenwerking wordt gezocht waar het een meerwaarde heeft. De meerwaarde ligt verder in de verbetering en de vereenvoudiging van de dienstverlening naar burgers en bedrijven en verdergaande kwaliteitsverbetering van de uitvoering. Daarnaast wordt, gelet op de grote bandbreedte op verschillende vakgebieden, de kwetsbaarheid voor gemeenten verminderd. Wij willen [een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie](#) zijn, waar partners met vertrouwen mee samenwerken.

4.3 Ondersteunen bij beleidsontwikkeling

Het ondersteunen van gemeenten en provincie bij beleidsontwikkeling is onlosmakelijk verbonden met de praktijk van de uitvoering. Vanuit de eigen deskundigheid dragen wij zorg voor een adequate afstemming met onze gemeenten en provincie. Een goede en kostenbewuste uitvoering is niet mogelijk zonder heldere beleidskaders van onze opdrachtgevers. Tegelijkertijd doen wij ook voorstellen voor het uitvoeringsbeleid vanuit onze eigen expertise, zoals de handhavingsstrategie.

4.4 Breed takenpakket

Onze activiteiten beperken zich al jaren niet meer tot alleen 'klassieke' milieutaken. In een aantal gemeenten wordt het toezicht ook integraal uitgevoerd op brandveiligheid, bouw- en woningtoezicht, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV), Digitaal opkoping register (DOR) en drank- en horecawetgeving. Wij investeren in het opleiden van onze medewerkers om hen breed en sector overstijgend in te kunnen zetten. Wij zien op termijn voordelen in het verbreden van ons takenpakket waar deze inhoudelijk en/of procesmatig vergelijkbare voordelen biedt aan de verschillende opdrachtgevers, zoals dit het geval is bij de bundeling van milieutaken. De vernieuwing van het toezicht door de integrale aanpak

sluit goed aan bij deze landelijke trend. Wij willen deze taken efficiënt en effectief uitvoeren.

Meer [informatie over onze werkzaamheden leest u op onze website](#).

5

Inhoudelijke ontwikkelingen

5.1 Omgevingswet

De beoogde datum van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is op het moment van schrijven van deze Kadernota 1 juli 2023. Verandering vraagt continue onze aandacht. De wereld staat niet stil en zo ook ODIJ niet. In de kadernota's van de afgelopen jaren hebben wij u al geïnformeerd over het nieuwe omgevingsstelsel. Het uitstel van de inwerkingtreding van dit nieuwe stelsel, heeft ook betekend dat we ons langer hebben kunnen voorbereiden op een goede implementatie.

De Omgevingswet brengt verandering met zich mee in het takenpakket van onze deelnemers. De landelijke regelgeving staat nog niet vast. Daardoor is ook nog niet helder wat de impact zal zijn. Wel is zeker dát er verschuivingen in het takenpakket optreden en dat betekent ook dat de deelnemersbijdrage wijzigt. Het wachten is op duidelijkheid vanuit 'Den Haag'. Deze verschuiving heeft voornamelijk impact op de VTH taakuitvoering van agrarische bedrijven.

Grote impact

De Omgevingswet resulteert in een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium. Ook heeft het gevolgen voor de bevoegde gezagen en de organisaties die bij de wet betrokken zijn, zoals onze dienst. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruiksgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering.

Werkwijzen en regels wijzigen

De invoering van de Omgevingswet betekent dan ook dat onze werkwijze voor de uitvoering van de VTH²-taken vanaf dat moment is afgestemd op de Omgevingswet. Onze kaders waaraan vergunningaanvragen worden getoetst en de regels waarop wordt toegezien, wijzigen. Hierbij hoort ook de grotere afwegingsruimte die onze deelnemers bij inwerkingtreding krijgen. De financiële consequenties en onze visie hierop hebben wij uitgewerkt in hoofdstuk 7: Financiële uitgangspunten.

5.2 Naar verwachting treedt in 2023, als onderdeel van het nieuwe Omgevingsstelsel, de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen in werking.

Deze ontwikkeling is van toepassing voor deelnemers die deze taak hebben ondergebracht bij onze dienst. In de kern gaat het om een privatisering van het bouwtoezicht bij nieuw- en verbouw. Taken en verantwoordelijkheden op gebied van bouwen (bouwtechniek) verschuiven van de overheid naar bouwers en private kwaliteitsborger. In de begroting 2023 is aangegeven dat verwacht wordt dat ODIJ in 2024 en 2025 deze taken vooralsnog blijft uitvoeren met dezelfde middelen om de impact van de nieuwe wet te bezien. Dit heeft o.a. te maken met een uitgebreide

² Vergunningen, toezicht en handhaving

overgangperiode. De gemeente blijft verantwoordelijk voor administratieve en planologische toetsen. Daarnaast blijft er een rol voor bouwtoezicht namens de gemeente bij complexere projecten en bij projecten waarin er niet conform de kwaliteitsborging wordt gebouwd.

5.3 Geurbeleid binnen de Omgevingswet

Er komt een overdracht van het provinciaal geurbeleid naar de gemeenten in het kader van de Omgevingswet. Dit betekent dat de gemeenten omgevingswaarden voor geur in de omgevingsplannen moeten opnemen. Onze dienst kan eventueel onze deelnemers hierin adviseren, dit is nog niet opgenomen in ons huidige takenpakket. De provincie blijft alleen bij gemeentegrensoverschrijdende activiteiten een rol houden. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat het geurbeleid rondom Tata Steel bij de provincie kan blijven.

5.4 Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten.

Als de Omgevingswet ingaat, verandert er op het gebied van bodem een aantal zaken. Zowel in de verdeling van de taken tussen de bevoegde gezagen als op de inhoud. Gemeenten worden dan het bevoegd gezag voor de gehele milieuhygiënische bodemkwaliteit. In dat kader verschuift het bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming (Wbb) van Provincie Noord-Holland naar gemeenten. Het gaat hier om taken met betrekking tot het saneren van of het werken in ernstig verontreinigde grond. Onze rol hierin richt zich op het afgeven van vergunningen, het behandelen van meldingen, het uitvoeren van controles en het onderhouden van ons bodeminformatiesysteem op basis van alle activiteiten in de bodem.

Provincie blijft bevoegd gezag voor de al lopende saneringen

De gemeente wordt niet het bevoegd gezag voor alle bodemlocaties in de gemeente. Een aantal locaties blijft vanwege het overgangsrecht onder het bevoegd gezag vallen van Provincie Noord-Holland. Het gaat hier om locaties waar de sanering nog niet is afgerond, of om nazorglocaties. Locaties waar nazorg noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat er sprake is van een leeflaag. De taken die hieruit voortvloeien, voert ODIJ uit in opdracht van de provincie. Provincie Noord-Holland blijft ook het bevoegd gezag waar het gaat om grondwater.

Bevoegd gezag betekent niet altijd eigenaar van verontreinigde grond

De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht. Dit houdt in dat overheden, bedrijven én burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. En dus niet alleen de overheid. Die zorgplicht geldt ook bij (dreigende) bodemverontreinigingen. De zorgplicht verplicht iedereen om bij (dreigende) bodemverontreiniging maatregelen te nemen die ook redelijkerwijs kunnen worden gevraagd. De zorgplicht geldt alleen voor nieuwe bodemverontreinigingen of aantastingen die op of na inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn ontstaan.

Eigenaar of erfpachter is verantwoordelijk voor de sanering bij toeval vondsten

Ondanks de inspanningen die het Rijk, provincies en omgevingsdiensten de afgelopen jaren leverden (saneringen, onderzoeken, registratie van alle bodemactiviteiten), is het niet uitgesloten dat in de toekomst nog nieuwe verontreinigingen in de bodem worden ontdekt. Dit noemen we toevalvondsten. Als daarbij sprake is van onaanvaardbare risico's voor de gezondheid van mens en dier, is de eigenaar of erfpachter van het terrein de eerst aangewezen voor het nemen van saneringsmaatregelen. De gemeente ziet hierop toe.

Initiatiefnemer is verantwoordelijk voor onderzoek en sanering bij ruimtelijke projecten

Nadat de Omgevingswet van kracht is, zullen saneringen meer en meer uitgevoerd gaan worden als onderdeel van civiele projecten. Daarmee is de initiatiefnemer de eerst aangewezen voor het nemen van maatregelen en de bekostiging van deze maatregelen.

Bodem wordt onderdeel van de integrale afweging bij ruimtelijke projecten

Gemeenten kunnen straks onder de Omgevingswet zelf regels stellen op het gebied van bodem. Dat biedt bijvoorbeeld wellicht de kans om ontwikkelingen in de bodem toe te staan die nu nog niet mogelijk of wenselijk zijn. Of juist ontwikkelingen tegen te gaan, wanneer het wenselijk is om de bodem extra te beschermen. Keuzes maakt de gemeente daarover bij het opstellen van een omgevingsvisie en het omgevingsplan. Deze instrumenten helpen een balans te vinden tussen het beschermen van de fysieke leefomgeving (milieu en gezondheid) enerzijds en het gebruik van de fysieke leefomgeving (maatschappelijk gewenste activiteiten zoals wonen, werken en recreëren) anderzijds.

Meer inzicht noodzakelijk om grip te krijgen op noodzakelijke bekostiging.

Om meer grip te krijgen op de noodzakelijke bekostiging van de bodemtaken, hebben gemeenten in het hele land meer behoefte aan inzicht in de VTH-basistaken bodem en het effect van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op de omvang en uitvoering van deze bodemtaken. Bijvoorbeeld doordat saneringsbeschikkingen worden vervangen door meldingen, wat zorgt voor korte procedures. Tegelijkertijd is er ruimte voor maatwerk. Maatwerk vraagt doorgaans meer inzet van onze organisatie. Om daarover meer inzicht te krijgen, gaan de koepels de huidige tijdsbesteding monitoren. De uitvoering daarvan ligt bij ODNL (de koepel van Omgevingsdiensten). In 2023 zullen alle omgevingsdiensten monitoren wat de effecten van de afspraken zijn op de bescherming en kwaliteit van de bodem. De monitoring gaat daarnaast in op de omvang van de taken en een eenduidig beeld over de herverdeling van de taken tussen provincie en gemeenten.

De monitoring moet ook inzicht geven in de middelen die voor gemeenten nodig zijn om via toezicht, handhaving en vergunningverlening en beleidsvoorbereiding door ODIJ de kwaliteit van de bodem blijvend te beschermen.

Wij maken een inschatting van de hoeveelheid bodemtaken die wij voor elke gemeente gaan uitvoeren na ingang van de Omgevingswet. Hierin houden wij ook rekening met het overgangsrecht van locaties die nog onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. In 2023 werken wij, in samenwerking met Provincie Noord-Holland, het overgangsrecht verder uit. Aangezien de inschatting van de afname van de bodemtaken nog niet definitief is voor onze deelnemende gemeenten, moet er rekening mee gehouden worden dat de variabele en vaste bijdrage nog kan veranderen.

5.5 Invloed huizenmarkt op bouwvergunningen

Voor een aantal deelnemers voert onze dienst ook bouwtaken uit. De verwachtingen voor de prijzen op de huizenmarkt zijn de laatste tijd door de meeste banken naar beneden bijgesteld. De verwachting is dat de prijzen in 2023 na jaren van stijging een bescheiden daling laten zien. Bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen en milieuvergunningen zijn direct gelinkt aan investeringen, gebiedsontwikkeling en bedrijvigheid.

De huizenmarkt stabiliseert maar in de randstad is de krapte op de huizenmarkt nog ongekend groot. Daarom verwachten we nog veel bouwactiviteiten en investeringen in bestaand vastgoed. Dit heeft direct verband met het aantal vergunningaanvragen. Het is de verwachting dat het niveau van toezicht en handhaving en klachtafhandeling stabiel blijft. Het is belangrijk om samen met gemeenten de ontwikkeling van de conjunctuur en het effect hiervan op de vraagkant te blijven volgen in de aanloop naar de contractbesprekingen voor 2024.

IJmond Bereikbaar

Naar aanleiding van de ambities in het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit gaan wij het [programma IJmond Bereikbaar](#) intensiveren. Op dit moment wordt een regionale (IJmond) visie met routekaart en uitvoeringsplan opgesteld. De verwachting is dat deze Q3 2023 ter vaststelling wordt aangeboden. De ambitie is om het aantal bedrijven waarbij een mobiliteitsscan wordt afgenomen en waar maatregelen worden geïntroduceerd, te verdubbelen. Met de huidige formatie is het niet mogelijk deze intensivering te bereiken. Vanuit het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit IJmond dekken we een extra formatieplaats om te intensivering te bereiken. Een deel van de huidige formatie voor IJmond Bereikbaar dekken wij uit een externe subsidie, die is beschikbaar tot en met 2022. In de begroting van 2024 gaan wij ervan uit dat deze gecontinueerd wordt voor 2024. De onzekerheid hieromtrent vermelden wij in onze begroting. Hiermee verwachten wij dat dit niet een kostenverhogend effect heeft.

5.6 Partner in de energietransitie

Wij controleren bedrijven en instellingen op het [treffen van energiebesparende maatregelen](#). Bedrijven zijn wettelijk verplicht om maatregelen met een terugverdientijd van minder dan vijf jaar te nemen. Daarnaast grijpen wij onze bedrijfscontroles aan om met ondernemers het gesprek aan te gaan over de mogelijkheden van verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering (stimulering). Daarop sluit het initiatief van provincie Noord-Holland aan. De provincie heeft een [breed gedragen](#)

[Energiebesparingsakkoord Noordhollandse bedrijven gesloten](#) met alle 46 gemeenten. Het ondertekenenmoment vond plaats op 27 januari 2022. In het akkoord staan afspraken over een gezamenlijk ambitieniveau, kaders voor een toezichtwerkwijze en gezamenlijke monitoring en inzet van middelen. Het akkoord loopt in principe tot 2025 en heeft als doel om voor de provincie breed een *level playing field* te creëren op het gebied van toezicht op energiebesparende maatregelen. Dit akkoord biedt voor ons kansen om meer in te zetten op energiebesparing bij bedrijven. Dit doen wij door middel van gerichte communicatie, stimulering en een toezichttraject. Elk energierelevant bedrijf wordt gedurende de looptijd van het akkoord ten minste een keer bezocht.

5.7 Het VTH-stelsel

Een goed functionerend VTH-stelsel was de basisgedachte bij het oprichten van de omgevingsdiensten. Naar aanleiding van de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam, heeft de commissie Mans gerapporteerd over misstanden op het gebied van handhaving binnen de fysieke leefomgeving. Hierin constateerde de commissie dat het aantal overtredingen fors is en de samenwerking tussen de overheden voor een gedegen bestuurlijke en strafrechtelijke aanpak, beperkt is. Om deze praktijk te verbeteren adviseerde de commissie om omgevingsdiensten op te richten, waarbij de deelnemers wettelijk verplicht werden de VTH-taken voor in ieder geval de 'complexere' milieu-inrichtingen over te dragen. Inmiddels voeren de omgevingsdiensten alweer een aantal jaren de VTH-taken uit op het gebied van milieu. In die tijd zijn er verschillende evaluaties en onderzoeken gedaan. Hieruit blijkt dat omgevingsdiensten zich ontwikkelen, maar dat er problemen zijn die niet opgelost kunnen worden met verdere doorontwikkeling binnen het huidige VTH-stelsel. In opdracht van de minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft de adviescommissie VTH, onder leiding van Jozijs van Aartsen, in 2021 de mogelijkheden in kaart gebracht om het VTH-stelsel effectiever en slagvaardiger maken. De Commissie Van Aartsen concludeerde dat het stelsel weliswaar verbeterd is door de invoering van omgevingsdiensten, maar dat verdere verandering noodzakelijk is. De commissie gaf hierbij aanbevelingen voor aanpassingen van het stelsel.

De aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen zijn uitgewerkt in het Interbestuurlijk programma 'versterking VTH-stelsel' (IBP). Binnen dit programma werken Rijk, provincies, gemeenten en omgevingsdiensten samen om concrete stappen te zetten ter verbetering van het stelsel. Het is voor het eerst dat omgevingsdiensten een plek aan deze bestuurlijke tafel hebben. Doel van het IBP is om te komen tot een schonere, veiligere en gezondere leefomgeving en het voorkomen van milieuschade in plaats van het achteraf te moeten herstellen. De deelnemende partijen onderschrijven dat omgevingsdiensten hierin een essentiële rol moeten spelen. Dit geldt niet alleen voor de uitvoering van de VTH-taken, maar ook voor de aanpak van grote maatschappelijke transitieopgaven als energietransitie, stikstofopgave, woningbouwopgave, klimaatadaptatie en circulariteit.

Het Interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP)

Doel

Een sterke rol van omgevingsdiensten is de basis voor het IBP. In dit programma staat de ambitie centraal om te komen tot robuuste, deskundige en vernieuwende omgevingsdiensten die hun taken met gezag, onafhankelijkheid en professionaliteit kunnen uitvoeren en waarbij de informatiehuishouding tussen alle partijen in de keten op orde is. Daarbij is het de ambitie van het Rijk, provincies en gemeenten dat de omgevingsdiensten in staat zijn om naast de huidige taken een essentiële rol te vervullen in de grote transitieopgaven waar Nederland voor staat. Dit is in lijn met onze ambities.

Uitwerking

Het programma bestaat uit zes pijlers (tussen haakjes staat de 'trekker' van de pijler. Deze trekker draagt in organisatorische zin de verantwoordelijkheid voor de gehele pijler):

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering (VNG);
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging (JenV);
3. Informatie-uitwisseling en datakwaliteit (IenW);
4. Kennisinfrastructuur (inclusief arbeidsmarkt voor gekwalificeerd personeel) (OD-NL);
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving (IPO);
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht (IenW/ILT en/of BZK).

Looptijd en financiering

Het programma heeft een looptijd van twee jaar (2022 – 2024) waarbij in 2023 de projecten worden vormgegeven, inclusief de bijbehorende financiële middelen. De uitvoering staat gepland voor 2023-2024. De beschikbare middelen en financiering van het IBP zijn vastgelegd in het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' (2021). Dit akkoord reserveert structureel 18 miljoen euro per jaar voor de versterking van het VTH-stelsel. Ook is over een periode van drie jaar naar zes miljoen euro oplopend bedrag voorzien voor de versterking van VTH bij ILT (dit bedrag wordt aangewend voor de versterking van de aanpak van de milieucriminaliteit). Deze middelen komen op de begroting van IenW en worden langs de lijn van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen besteed aan landelijk overkoepelende onderwerpen. Voor 2023 hebben wij een Specifieke Uitkering (SPUK IBP) aangevraagd. Er is nog geen duidelijkheid over de financiering in 2024.

IPB en onze ambities

Omdat het IBP op veel vlakken aansluit bij onze ambities, doen er zich kansen voor om het programma als vliegwiel te gebruiken om de eigen ambities (versneld) te realiseren, waarbij ook nauwe samenwerking met de deelnemers is gewenst. Wij zorgen ervoor dat

het in 2023 op meerdere fronten, ambtelijk en op bestuurlijk/directieniveau is aangesloten bij onderdelen van het programma. Om een bijdrage te leveren, stellen wij medewerkers ter beschikking die op een specifiek terrein deskundig zijn. Participatie van ons in specifieke pilots en projecten van het IBP waarmee relevante interne ontwikkelingen versneld kunnen worden verwezenlijkt en (gedeeltelijk) gefinancierd, is daarbij een mooie bijkomstigheid.

5.8 Samenwerking met andere collega Omgevingsdiensten

De Rijksoverheid heeft met de Commissie Van Aartsen en daarna het Interbestuurlijk programma (IBP), een startschot gegeven voor verbetering van VTH en de keten. Eén van de onderdelen hiervan is robuustheid van de dienst. Om deze robuustheid te creëren en ook te (blijven) voldoen aan de kwaliteitscriteria, is het van belang om op specialistische deskundigheidsgebieden een samenwerking aan te gaan met collega omgevingsdiensten in de regio. Er is al een intentieovereenkomst tussen de vier omgevingsdiensten in provincie Noord-Holland. In 2024 wordt verder ingezet op een nauwe samenwerking waarin de diensten elkaar versterken.

5.9 Programma 'meer grip op indirecte lozingen'

Het onderwerp 'meer grip op Indirecte Lozingen' staat als speerpunt benoemd in de samenwerkingsovereenkomst Noorderkwartier 20-21-2030 die in december 2020 is ondertekend door de gemeenten in Noorderkwartier, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en PWN. In juli 2021 is in het bestuurlijk overleg samenwerking waterketen Noorderkwartier besloten om dit onderwerp op te pakken en daarvoor de samenwerking te zoeken met Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG), Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD-NHN), Omgevingsdienst IJmond (ODIJ), provincie Noord-Holland en Rijkswaterstaat (RWS).

Er is gekozen voor een aanpak met de volgende processtappen:

1. Opstellen van een relevante bedrijvenlijst per Omgevingsdienst
2. Uitgangspunten bespreken om te bepalen hoe de VTH-taken opgebouwd kunnen worden
3. Op basis van de bedrijvenlijst en de uitgangspunten is een programmaopzet gemaakt.

Met de vertaling van de bedrijvenlijst, komen we uiteindelijk tot de benodigde extra inzet om de gewenste grip op indirecte lozingen te krijgen en te behouden voor de toekomst. Het uitgangspunt van dit programma is, dat het een opstartfase heeft in 2023 en daarna van 2024 tot en met 2026 loopt. Na besluitvorming over het programma in februari 2023 starten we op 1 april met de opstartfase van het programma.

HHNK heeft voor het programma subsidie aangevraagd. Het Interbestuurlijk programma (IBP) stelt naar verwachting €250k beschikbaar vanuit de try-outbijdrage. Deze bijdrage wordt ingezet voor de financiering van een externe programmamanager, de trainings- en

de analysekosten voor de monsters. De overige bijdragen worden door de betrokken organisaties geleverd.

De initiële bedrijvenlijst uit stap 1 vormt de basis voor het programma voor de periode 2024-2026. Met de hierboven genoemde verfijningsslag komt het uiteindelijke bedrijvenbestand in beeld. Een cruciaal onderdeel van het programma is het uitvoeren van een bemonstering bij de uitvoering van het toezicht op een bedrijfslozing. Daarmee wordt inzichtelijk of de lozing van het bedrijf voldoet aan de vergunningsvoorwaarden of de normen uit het activiteitenbesluit. In het programma is het uitgangspunt dat we elk bedrijf uit de verfijningsselectie van het bedrijvenbestand gaan bemonsteren. Deze monsters analyseren we op de reguliere parameters, maar er wordt ook bemonsterd op Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS).

Voor de uitvoering vanaf 2024 wordt de bijdrage geschat op basis van de programma-aanpak. Hiervoor is via de waterketen al bestuurlijk draagvlak gekregen. Naar aanleiding van de uitvoering van de aanpak in 2023 wordt een uitvoeringsprogramma voor 2024 opgesteld. De benodigde bijdrage voor de inzet van de formatie vanaf 2024, wordt berekend op basis van dit uitvoeringsprogramma. Tijdens het schrijven van deze kadernota is dit nog niet te kwantificeren.

5.10 Onvoorziene ontwikkelingen

Een aantal van onze werkzaamheden zijn vraag gestuurd, waarbij we afhankelijk zijn van ontwikkelingen binnen onze deelnemende gemeenten zoals nieuwe bedrijfsvestigingen, planvorming en bouwinitiatieven. Daarnaast zijn wij in de afgelopen tijd geconfronteerd met ontwikkelingen, zoals uitspraken van de Raad van State op het gebied van Stikstof-regelgeving, de uitspraak van de rechter om de doelen op het gebied van CO₂-reductie te realiseren (URGENDA-uitspraak), nieuwe normeringen voor stoffen als PFAS en lood en daarnaast het keer op keer uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voor 2024 is niet te voorzien welke ontwikkelingen er in dat jaar zullen plaatsvinden. Wij zijn echter flexibel en zijn in staat om deze onzekerheden te managen.

5.11 Wijziging in de wet op de Gemeenschappelijke Regeling

Verdere organisatorische vernieuwingen, die door mogelijk extra effecten hebben op de overhead (uurtarief/kosten) zijn:

- Wet open overheid (Woo) als vervanger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob): alles is openbaar tenzij;
- Wet elektronische publicaties (Wep);
- Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr).

De [Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond \(GR\)](#) vormt ons juridische kader. De GR ODIJ is een openbaar lichaam met 15 deelnemers dat opereert onder de naam Omgevingsdienst IJmond. Binnen het kader van de GR voert de dienst naast de taken beschreven in de GR, ook taken uit op basis van apart met haar deelnemers

afgesloten dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). De aanpassing van de Wgr en het inwerkingtreden van de Omgevingswet en de daarmee gepaard gaande overdracht van bevoegdheden van provincie naar gemeenten, leidt tot een wijziging van de GR.

Overdracht van taken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet verandert het basistakenpakket. Wanneer de Omgevingswet daadwerkelijk in werking treedt is op het moment van schrijven niet met zekerheid te zeggen. Het is de verwachting dat in 2024 het basistakenpakket onder de Omgevingswet van toepassing is. In het voorjaar van 2023 gaan wij met alle gemeenten die dit betreft in gesprek over de inbreng van deze taken in onze gr.

5.12 Financieringsmodel

Op verschillende gebieden zien we een verschuiving in de costdrivers van onze dienstverlening. Waar in het verleden de voornaamste costdriver personeel (loonkosten) was, zien we dat er steeds meer specialistische 'gereedschappen' in worden gezet voor het uitvoeren van onze taken (met steeds groter wordende investeringen en jaarlijkse kosten), waarbij gedacht moet worden aan de uitbreiding van ons wagenpark, Flir camera, geluidsapparatuur, investeringen in maatwerk software en drones. De huidige financieringsmethodiek is gebaseerd op uren en bijbehorende loonkosten. In 2024 verwachten wij specifiek aandacht te gaan besteden aan de methodiek en dan met name wat de impact is van de andere costdrivers en op welke wijze wij deze aan de methodiek kunnen toevoegen.

5.13 Vernieuwingen BBV

De begroting 2024 wordt ingedeeld naar de laatste inzichten in het BBV³, de ervaringen met de jaarcijfers 2021 en de begroting 2022. De afgelopen periode zijn er geen grote wijzigingen geweest in het BBV, waardoor de opzet van de begroting 2024 op dezelfde wijze kan plaatsvinden als die van 2023. De beoogde wijziging om per 2023 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen, blijft ook voor 2024 relevant. Vanaf het begrotingsjaar 2023 vindt er een verandering plaats in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt dat in lijn met wet- en regelgeving wordt gehandeld, maar is het DB aan zet. Het DB dient namelijk te kunnen steunen op een adequaat functionerend systeem van interne beheersing en controle, om (primair) te waarborgen dat ODIJ bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties, de wet- en regelgeving naleeft. Als gevolg hiervan heeft ODIJ per 2022 het interne controleplan aangescherpt, om als basis te dienen voor de rechtmatigheidsparagraaf. Als er na vaststelling van deze (ontwerp)Kadernota wijzigingen in het BBV worden doorgevoerd, dan worden deze meegenomen bij het opstellen van de begroting 2024.

³ Besluit begroting en verantwoording

In overeenstemming met de vereisten van het BBV wordt de begroting 2024 ingedeeld naar de voorgeschreven taakvelden.

Voor ODIJ zijn dat:

- Volksgezondheid & Milieu (V&M); hieronder vallen alle taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving die betrekking hebben op milieu- en de adviestaken;
- Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV); hieronder vallen alle bouwtaken en advisering op het gebied van RO;
- Onderwijs; hieronder vallen de taken op het gebied van Natuur- en Milieueducatie (NME);
- Overhead; hieronder vallen de werkzaamheden en lasten m.b.t. de overhead.
- Bestemmingsreserves; hieronder vallen de dotatie en onttrekkingen aan onze reserves.

BTW en omzetbelasting

De taakvelden worden als zodanig in de begroting 2024 onderscheiden zodat gemeenten de bijbehorende taken met baten en lasten kunnen aggregeren in hun eigen begroting. Alle bedragen in de begroting zijn exclusief btw. ODIJ is door de Belastingdienst aangemerkt als ondernemer in de zin van de Wet op de Omzetbelasting. Hierdoor worden alle facturen die ODIJ voor haar dienstverlening verzendt, verzwaard met het vigerende tarief voor de omzetbelasting. ODIJ kan zelf geen beroep doen op het btw-compensatiefonds.

Vennootschapsbelastingplichtig

In 2021 heeft de Belastingdienst het standpunt ingenomen dat ODIJ beperkt vennootschapsbelastingplichtig is. Dit is bepaald op basis van de activiteiten zoals toen en nu verricht. Dit betreft alleen de activiteit bodemrapportages. De verwachting is dat dit van tijdelijke aard is. Het beleid is om de vrijstelling weer te realiseren nadat er geen resultaten meer behaald worden op deze activiteit. De omvang van deze belasting is zeer beperkt.

6

Financieel kader

6.1 Wijze van financiering

De financiële exploitatie van ODIJ is gebaseerd op de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Die kent op dit moment de vorm van inputsturing: per gemeente worden de uren afgestemd op de verwachte uit te voeren taken, er wordt vooraf één vast uurtarief afgesproken en daarmee is de bijdrage van elke gemeente bekend, evenals bijna alle inkomsten voor onze begroting.

Jaarlijks wordt een begroting opgesteld op basis van de gegarandeerde, gecontracteerde uren die voor onbepaalde tijd per gemeente zijn vastgelegd in de GR. Een aantal gemeenten participeert in de verdeelsleutel. Daarnaast hebben deelnemers aanvullende dienstverleningsovereenkomsten met ons afgesloten. De formatie en vaste kosten zijn hierop afgestemd, de begroting is zo tenminste budgettair neutraal. Onze begroting is structureel niet in evenwicht maar wordt wel in de meerjaren raming hersteld.

Uitbreiding van het basistakenpakket door in werking treden van de omgevingswet

In de begroting van 2024 gaan wij ervan uit dat alle basistaken door onze deelnemers zijn ingebracht. Aangezien voor sommige deelnemers de inschatting van de afname van de uitbreiding taken nog niet goed is te kwantificeren, moet er rekening mee gehouden worden dat de bijdrage nog kan veranderen.

Looptijd van huidige verdeelsleutel koppelen aan omgevingswet

De looptijd van de huidige, vastgestelde verdeelsleutel is 2019-2022. De herberekening van de verdeelsleutel kunnen we pas maken na afsluiting van het jaar 2022. In verband met het uitstel van de Omgevingswet naar 1 juli 2023, stellen we aan het algemeen bestuur voor om de verdeelsleutel tot de daadwerkelijke ingangsdatum van de Omgevingswet te verlengen. De begroting 2024 stellen we op in het voorjaar van 2023. Dit betekent dat we de begroting opstellen met de laatst vastgestelde verdeelsleutel.

De Omgevingswet heeft een grote impact op de verdeelsleutel

Dit komt mede door het gedeeltelijk uitreden van een van de deelnemers, te weten provincie Noord-Holland.

Andere mogelijke financiële effecten van de omgevingswet zijn moeilijk te kwantificeren.

Uit één van de eerdere landelijke analyses naar de financiële impact van de invoering van de Omgevingswet op begrotingen van omgevingsdiensten kwam naar voren dat dit mogelijk een 10-12% kosten opdrijvend effect heeft. In gesprekken met andere omgevingsdiensten komt nog steeds naar voren dat het heel lastig is de financiële effecten in te schatten.

De werkelijke impact moeten natuurlijk nog blijken, maar verwacht wordt dat de invoering van de Ow voor omgevingsdiensten een (tijdelijk) kostenopdrijvend effect zal hebben. Wij zijn van mening dat als de Ow wordt ingevoerd, minimale frictie zal ontstaan, maar in welke mate is onzeker. Het kwantitatief vooraf of achteraf bepalen van

de specifieke financiële effecten van de Ow is hoogstwaarschijnlijk moeilijk en tijdrovend voor zowel ons, gemeenten als provincie. Op landelijk niveau wordt samengewerkt met de andere omgevingsdiensten, IPO en VNG om een goed beeld van de financiële impact te krijgen en af te stemmen hoe een kostenstijging moet worden verwerkt. Wegens gebrek aan inzicht en duidelijkheid vanuit de wetgever, gaan we er vooralsnog vanuit dit op te kunnen vangen binnen de huidige kaders.

6.2 Gedifferentieerde tarieven

Naast de gr-bijdragen, is het gebruikelijk dat in het lopende jaar de gemeente of andere opdrachtgevers aanvullende tijdelijke taken afnemen; deze diensten zijn incidenteel. Om te kunnen blijven voldoen aan deze vraag is soms inhuur of tijdelijke uitbreiding van formatie nodig. Voor deze tijdelijke werkzaamheden op contractbasis wordt een opslag op ons basistarief van 10-25% gehanteerd.

6.3 Wijze van kostennormering

Het financieel kader is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Als productiviteitsnorm wordt uitgegaan van 1340 uur, een percentage van 72,9% van de totale beschikbare uren per fte (1836). Dit betreft de 'declarabele' uren, de uren die direct gerelateerd zijn aan productie voor deelnemers.

6.4 Financieel beleid

De begroting 2023 is niet structureel in evenwicht, de totale begroting is wel in evenwicht door de dekking van incidentele baten. Dit betekent dat wij structurele lasten dekken uit incidentele baten. De oorzaak hiervan is de toenemende trend van financiering voor projecten korter dan 5-jaar en de binnen 5-jaar aflopende dienstverlenings-overeenkomsten. In 2023 gaan wij met al onze deelnemers hierover in gesprek. Wij hebben het streven om dit in 2024 beter in balans met elkaar te brengen. Wanneer onder andere de structurele begroting is evenwicht is het laagste niveau van financieel toezicht van het ministerie van Binnenlandse Zaken van toepassing. Wanneer dit evenwicht niet hersteld kan worden in de meerjaren raming is een aanscherping van dit financiële toezicht door het ministerie van Binnenlandse Zaken mogelijk.

Op het uurtarief hebben de volgende vier factoren een mogelijk effect:

- a. Loon- en prijsontwikkelingen (index opgave CPB): hierop heeft ODIJ geen invloed.
- b. DVO-uren omvang: wanneer het aantal door gemeenten gegarandeerde/vaste uren daalt, stijgt het uurtarief (en vice versa).
- c. Besparingen: het driesporentraject voor de kostenbesparingen. Deze worden in principe 'ingeboekt' bij realisatie.
- d. Wet- en regelgeving.

6.5 Weerstandsvermogen

De weerstandsparagraaf (WP) biedt een overzicht van die risico's waarvoor geen dekking is gegeven via een verzekering of een voorziening. Reguliere, veel voorkomende, geringe risico's worden niet opgenomen. Van de niet gedekte risico's wordt via kans en geschatte schade de benodigde weerstandscapaciteit gepresenteerd. Dit rapport biedt ons inzichten om deze paragraaf te actualiseren in onze jaarrekening en begroting zoals ook de wetgeving in het [Besluit begroting en verantwoording \(BBV\)](#) voorschrijft om eens in de vier jaar te doen. Dit betekent dat we dit in 2024 of 2025 willen herijken.

In 2020 hebben wij de laatste risico-inventarisatie laten uitvoeren. Door middel van een zogenaamde Monte Carlo-simulatie is vervolgens het weerstandvermogen berekend. Wanneer ODIJ een weerstandsvermogen aanhoudt van € 467.000 ontstaat een zekerheid van 90% dat zij in staat is haar risico's in voldoende mate af te dekken. Het kiezen voor de 90% norm is binnen de publieke sector algemeen geaccepteerd en wordt breed toegepast binnen het lokaal en midden bestuur. Het huidige weerstandsvermogen is momenteel voldoende.

7

Toelichting op de lasten

7.1 Personele lasten

Ongeveer 87% van onze kosten bestaat uit personeelskosten. De medewerkers van ODIJ vallen onder de cao van de Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO).

Vooruitlopend op de aanpassing van onze gr in 2023 gaan wij begroten voor de stijging van de loonvoet op basis van de Raming Macro Economische verkenning. Hiermee verwachten wij cao-ontwikkelingen beter te kunnen opvangen.

Aankondiging begrotingswijziging 2023

Op 14 december jongstleden liepen de cao-onderhandelingen volledig vast. De bonden eisen onder meer 12% loonsverhoging voor 2023 en ook Automatische Prijscompensatie (APC). De werkgevers bieden in hun laatste loonbod een verhoging van 5 % per 1 februari 2023 en 3% per 1 april 2024. De inflatie is nog steeds extreem hoog en de krapte op de arbeidsmarkt, met daarbij ook de werkdruk, nog steeds zeer groot. FNV Overheid heeft net als de overige betrokken bonden, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO) een ultimatum gesteld voor een nieuwe cao. Het ultimatum is afgelopen op 11 januari 2023. De FNV Overheid heeft aangekondigd dat er werkonderbrekingen en stakingen volgen om hun eisen bij te zetten. Ten tijde van het schrijven van deze kadernota is dat de laatste stand van zaken.

Daarnaast dwingt de krapte in de arbeidsmarkt ODIJ steeds vaker om medewerkers te laten instromen in een hogere aanloopschaal dan eerder gebruikelijk was. De indexatie in de begroting 2023 is niet voldoende om dit en de verwachte cao-impact op te vangen. In de vergadering van het algemeen bestuur van december is daarom aangekondigd een begrotingswijziging 2023 aan te bieden tegelijk met de begroting 2024.

De inflatiecorrectie van 2023 werkt door in 2024 en verdere jaren

De stijging van de loonkosten is geen eenmalig effect op het jaar 2023, deze werken door in de jaren erna. De gewijzigde begroting 2023 is de basis voor indexatie voor de begroting van 2024.

Inschattingen voor het jaar 2024.

In de 'Kerngegevensstabel MLT4 2022-2025' (maart 2022) geeft het CPB aan dat de loonvoet voor de overheidssector naar verwachting 4,1% bedraagt in de periode 2022-2025. Voor ongeveer twee-derde van onze medewerkers is er verder een individuele groei van 3% in de salarisschaal mogelijk. Daarom hanteren wij voor periodieke verhogingen twee procent. Om doorontwikkeling van de ODIJ te kunnen realiseren willen we voor 2024 het budget voor de ontwikkelkosten stellen op 2,5% van de totale begroting voor loonkosten. In totaal is de loonontwikkeling daarom 6,5%.

Daarnaast dwingt de krapte in de arbeidsmarkt ODIJ steeds vaker om medewerkers te laten instromen in een hogere aanloopschaal dan eerder gebruikelijk was. Een ander

⁴ Middellange termijn

gevolg van de krappe arbeidsmarkt is dat vacatures langer openstaan dan gewenst en/of de (tijdelijke) inzet van medewerkers op inhuurbasis wordt verhoogd. We zijn gedwongen zij-instromers of nog niet gekwalificeerde medewerkers aan te nemen en dit vraagt extra begeleiding door onze medewerkers. Dit heeft gevolgen voor de door hen ervaren werkdruk en op de productiviteitsnorm.

Om goed inzetbaar te blijven op de arbeidsmarkt, is het belangrijk dat mensen zich blijven ontwikkelen.

Al jaren hebben wij binnen ODIJ een opleidingstraject en investeren wij veel in het zelf opleiden van personeel. Naast de opleiding tot milieu-inspecteur hebben wij ook voor de taakuitvoering bouw een eigen opleidingsprogramma ontwikkeld.

Deelnemers vragen steeds vaker ondersteuning bij ons als kennisorganisatie. Dit is logisch omdat we te maken hebben met gezamenlijke processen en er veel specifieke kennis bij ons aanwezig is.

Investeren in kennisontwikkeling en delen van kennis blijft een van onze een speerpunten. De onzekerheden rondom de komst van de Omgevingswet en de opvolging van het Van Aartsen rapport door middel van het IBP zal de komende jaren veel doorontwikkeling vragen van alle omgevingsdiensten in Nederland. Om deze doorontwikkelingen te bekostigen stellen wij voor een ontwikkelbudget te begroten voor 2024 van 2,5% van de begroting voor lonen en salarissen. Dit is verwerkt in de berekening van de indexatie voor personele lasten.

Stikstof

Als gevolg van uitspraken van de Raad van State, de meest recente op 1 november 2022, worden bouwprocedures en het verlenen van vergunningen een stuk gecompliceerder. Projecten in ons werkgebied komen op losse schroeven te staan. Op verzoek van onze deelnemers adviseren wij bij planvorming en bouwinitiatieven onder andere op het stikstofdossier. Op basis van de voornoemde uitspraken zien wij dat onze inzet op dit dossier steeds omvangrijker wordt en specifieke deskundigheid vereist. Gelet op deze complexiteit en het gebrek aan (landelijke) oplossingen zien wij dat de inzet op dit dossier extreem toeneemt en dat voor het realiseren van plannen steeds vaker maatwerkoplossingen nodig zijn. Om onze deelnemers de komende jaren op dit dossier adequaat te kunnen blijven adviseren, is extra inzet benodigd. Om hier invulling aan te geven vragen wij een uitbreiding van ons stikstofadviesteam met 1 fte.

2024	2025	2026	2027	2028
€85.000	€85.000	€85.000	€85.000	€85.000
Structureel	Structureel	Structureel	Structureel	Structureel

Wettelijk adviseurschap Tata Steel/CES NZKG

In de Cluster Energie Strategie Noordzeekanaalgebied staat beschreven welke stappen er de komende jaren worden gezet om de industrie te verduurzamen en hoe de samenwerkende partijen inzetten op de ontwikkeling van een waterstofketen op industriële schaal. Tata Steel heeft de ambitie om CO2 neutraal staal te produceren. Zo zal de huidige productie met een hoogoven veranderen naar een DRI-installatie (Direct Reduced Iron, project Heracluss). Tata Steel heeft eveneens plannen om op haar terrein een waterstoffabriek te bouwen (project H2ermes). Naast de activiteiten van Tata Steel zal gelet op de forse uitbreidingsplannen voor wind op zee, waarbij de aanlanding van de infrastructuur in de IJmond plaatsvindt, de verschillende transformatorstations, die in dat kader moeten worden verzwaaard en de assemblage en het transport van windmolens vanuit de havens, leiden tot (in eerste instantie) een toename van de milieubelasting in de IJmond. Ook zullen ruimtelijke en milieuproblemen moeten worden opgelost om de transitie mogelijk te maken waaronder de ontmanteling van de Averijhaven. Wij voorzien de komende jaren dan ook een forse toename van vergunningaanvragen. Voor wat betreft de ontwikkelingen bij Tata Steel is provincie Noord-Holland het bevoegde gezag en voert de ODNZKG de vergunningverlening uit. Gelet op de spanningen die in de afgelopen jaren bij omwonenden rondom Tata Steel zijn ontstaan, waarbij de zorg over gezondheid van omwonenden een belangrijk item is, is het van belang om de IJmond gemeenten vanuit het wettelijk adviseurschap adequaat te adviseren en inzicht te geven over de milieugevolgen van alle hierboven (forse) geschetste ontwikkelingen. Om hier invulling aan te geven vragen wij om een uitbreiding van ons team vergunningen met 1 omgevingsmanager.

2024	2025	2026	2027	2028
€100.000	€100.000	€100.000	€100.000	€100.000
Structureel	Structureel	Structureel	Structureel	Structureel

7.2 Overhead

Daarnaast is de Wet Open Overheid (Woo) inmiddels aangenomen en in 2022 in werking getreden. De Woo geeft iedereen het wettelijk recht op toegang tot publieke informatie en verplicht de overheid tot actieve transparantie. De Woo introduceert nog een aantal andere maatregelen om de openbaarheid van de overheid te vergroten. Zo dient elke overheidsorganisatie een contactfunctionaris te hebben die als taak heeft mensen te ondersteunen bij hun vragen over informatie en het zoeken en vinden van de juiste informatie.

In 2022 hebben wij uit eigen formatie een Woo-coördinator aangesteld. Uit de ervaring die we in 2022 hebben opgedaan is gebleken dat de uitvoering te groot is om deze uitvoering te blijven doen uit de huidige bezetting. Daarom vragen wij vanaf 2024 hiervoor 1 formatieplaats structureel op. Met deze uitbreiding verwachten wij volledig te kunnen voldoen aan deze wet- en regelgeving.

2024	2025	2026	2027	2028
€85.000	€85.000	€85.000	€85.000	€85.000
Structureel	Structureel	Structureel	Structureel	Structureel

7.3 Overige (materiële)kosten

Voor de overige kosten wordt per onderdeel een budget gereserveerd in de begroting. Deze posten worden begroot op basis van structurele uitgaven en een inschatting van toekomstige structurele uitgaven, waarbij we de meerjarige budgetten uit de vastgestelde begroting 2023 als basis nemen.

Getracht wordt om de uitgavenstructuur zodanig in te richten dat er sprake is van flexibiliteit en een zo beperkt mogelijk structureel uitgavenpatroon. Het belangrijkste uitgangspunt is hierbij dat structurele uitgaven uit structurele inkomsten worden gefinancierd. Deze posten bedragen meestal een historisch bepaald percentage van de directe personele lasten. Prijsstijgingen en indexeringen op inhuurcontracten worden opgevangen in het uurtarief. Hierin is de stijging van de inhuurtarieven gecompenseerd. De prijscorrectie in de voor- en nacalculatieberekening van het uurtarief voorziet hierin.

Gezien de actuele ontwikkelingen in de economie stellen wij voor om de voorcalculatie voor de prijsontwikkeling op 2,80% te zetten.

8

Toelichting op de baten

8.1 Gemeentelijke baten

De baten uit de gemeentelijke bijdragen die in de begroting 2024 van ODIJ worden opgenomen, staan gelijk aan de afname van de uren die zijn opgenomen in de in gr en de verdeling volgens de verdeelsleutel.

Naast vaste gr-bijdragen, worden ook de langlopende contracten aan de baten toegevoegd. Alleen met extra baten die zijn vastgesteld vanuit aanvullende opdrachten, wordt rekening gehouden.

Hier worden baten bedoeld die onder andere voortvloeien uit de vrijval of ontvangst van subsidies en activiteiten op het gebied van natuur- en milieueducatie.

8.2 Dienstverleningsovereenkomsten

Wij hebben al sinds 2001 een lange samenwerkingsrelatie met de gemeenten in Zuid-Kennemerland en regio Zaanstreek-Waterland opgebouwd op basis van dienstverleningsovereenkomsten. Met het inwerkingtreden van de Wet verbetering Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving zijn deze partners verplicht tot de GR ODIJ togetreden met hun basistakenpakket (zie ook 3.1 Basistakenpakket).

De overige taken voor deze gemeenten worden nog steeds uitgevoerd op basis van langlopende dienstverleningsovereenkomsten, volgens en in overeenstemming met artikel 18 van de gr. In 2024 hebben de meeste dienstverleningsovereenkomsten een looptijd korter dan vijf jaar. Dit betekent dat wij deze in de begroting van 2024 als incidenteel moeten verwerken. Onze begroting moet ook structureel in evenwicht zijn en daarom gaan wij in 2023 met deze deelnemers in gesprek over het maken van structurele financieringsafspraken voor deze taakuitvoering.

8.3 Regio IJmond

8.3.1 Gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk

Wettelijk adviseurschap Tata Steel/ CES NZKG

In de Cluster Energie Strategie Noordzeekanaalgebied staat beschreven welke stappen er de komende jaren worden gezet om de industrie te verduurzamen en hoe de samenwerkende partijen inzetten op de ontwikkeling van een waterstofketen op industriële schaal. De verdeling van de uitbreiding voor deze formatieplaats is voor 50% voor rekening van gemeente Velsen, voor 25% voor gemeente Beverwijk en voor 25% voor gemeente Heemskerk. Dit is dezelfde verdeling als wij aanhouden voor het programma Gezondheid en Schone lucht.

8.3.2 Gemeente Heemskerk Greenbiz uitvoering

In 2024 loopt de projectfinanciering voor het programma GreenBiz af. Dit betekent dat het lastig is om de huidige activiteiten vanaf 2024 voort te zetten. Via GreenBiz werken we aan de verduurzaming van bedrijven op bedrijventerreinen, detailhandel en horeca. Dit doen we door middel van het afsluiten van Green Deals (individuele begeleiding en subsidieaanvragen), het GreenBiz Energy platform (stimuleren duurzame opwek), GreenBiz Circulair (stimulering van hergebruik van reststromen/afval) en GreenBiz

Educatie (werving en inzet van studenten voor de duurzaamheidstransitie). In gemeente Heemskerk hebben we de afgelopen jaren extra inzet gepleegd om een reststoffen hub op het bedrijventerrein De Trompet op te zetten. We merken dat het thema duurzaamheid de laatste jaren een ander soort inzet vraagt. Waar men voorheen overtuigd moest worden om actie te ondernemen, worden we tegenwoordig haast overvraagd om ons advies uit te brengen. Dit heeft veel te maken met de sterk gestegen energieprijzen, maar ook met problemen zoals netcongestie en de transitie naar aardgasvrije verwarming. Ondanks alle inzet is de energie- en grondstoffentransitie bij bedrijven een traject dat de komende jaren zeker nog extra aandacht vraagt. Zonder bijdrage voor de projectfinanciering verliest het programma enorm veel slagkracht. Om alle acties en projecten voort te kunnen zetten, hebben we vanaf 2024 een jaarlijkse bijdrage van € 50.000 nodig.

8.3.3 Gemeente Uitgeest

De dienstverleningsovereenkomst loopt af in 2023. Deze overeenkomst staat ter dekking van onze vaste en flexibele schil. Wij verwachten hier op zeer korte termijn besluitvorming over. Met deze dienstverleningsovereenkomst is 2343 uur gemoeid. Gemeente Uitgeest maakt deel uit van onze veiligheidsregio. Wij gaan ervan uit dat wij in 2023 structurele afspraken maken over de voortzetting van deze taakuitvoering. Dit betekent dat we de voortzetting van de uitvoering opnemen in de begroting van 2024.

8.3.4 NME

De formatiedekking van NME is niet in overeenstemming met de loonkosten. In 2020 is overeengekomen om via de begrotingen deze in de toekomst op peil te brengen. In 2024 verhogen wij de formatiebijdrage met € 5.000 per educatiecentrum. Dit betekent een verhoging van de lasten van dit bedrag per educatiecentrum.

8.4 Regio Kennemerland

8.4.1 Gemeente Haarlem

Met de gemeente Haarlem voeren wij momenteel gesprekken voor het inbrengen van de bodemtaken in het kader van het basistakenpakket. Dit gaat om het afhandelen van meldingen en vergunningen Wet bodembescherming. In de begroting van 2024 houden wij er rekening mee dat de gr-bijdrage met 1340 uur wordt verhoogd. Hierin is nog geen rekening gehouden met de eventuele toename van de juridische dienstverlening.

8.4.2 Dienstverlening Zandvoort

Het college van gemeente Zandvoort heeft in het coalitieprogramma opgenomen dat het afspraken wil maken met ODIJ over verbetering van onze dienstverlening (ambitie 9.5).

Tijdelijke uitbreiding formatie voor bouwvergunningen is structureel nodig

Er wordt nu meer gevraagd van de ODIJ m.b.t. de vergunningverlening. Eerder meekijken in het proces bij ontwikkelingen zoals transformaties in Zandvoort is een vraag van het college. Daarnaast zijn de vergunningen complexer dan vroeger door bijvoorbeeld de stikstofdiscussie.

Er is vanuit het college meer vraag om afstemming, coördinatie en ondersteuning. Daarom hebben wij een tijdelijke uitbreiding van de formatie voor de afdeling (bouw) vergunningen. Deze is tot en met 2023 incidenteel toegezegd door de gemeente in verband met het gestegen aantal aanvragen. Om te zorgen dat in 2024 de uitvoering op orde blijft, is deze formatieplaats structureel nodig. De tijdelijkheid van deze formatieplaats is een risico voor de continuering van de kwaliteit van de dienstverlening voor de gemeente Zandvoort. Wij kunnen de uitvoering moeilijk garanderen zonder structurele formatie. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het onmogelijk om tijdelijke contracten af te sluiten en externe inhuur is zeer kostbaar.

Daarnaast wordt er nu ook al meer toezicht en handhaving gevraagd op verstrekte vergunningen (zoals integraal opereren op het strand, extra checks op illegale bewoning, vakantiehuizen, actief acteren op signalen van inwoners). Deze kosten mogen niet door middel van leges worden gedekt.

Wij verwachten hiervoor ons team te moeten uitbreiden met een halve formatieplaats.

Verlenging contract voor de formule 1

De F1 komt ook in 2024 en 2025 naar Zandvoort. De organisatie van de Grand Prix van Nederland heeft een akkoord bereikt over de contractverlenging met de FOM, de organisator van de F1. Zandvoort had al een contract voor 2023 met een optie om de koningsklasse van de autosport nog twee jaar te ontvangen. Voor de terugkeer van de F1 in de jaren 2020-2022 (door coronapandemie uitgesteld naar 2021-2023) zijn door gemeente Zandvoort incidentele gelden beschikbaar gesteld. De financiering van extra vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de verlenging van het contract voor de F1 is nog niet overeengekomen. In 2023 verwachten wij hierover structurele afspraken te maken met gemeente Zandvoort. Gezien de ervaringen van de afgelopen twee jaar verwachten dat voor deze inzet een halve formatieplaats nodig is.

8.5 Regio Zaanstreek-Waterland

8.5.1 Gemeente Purmerend

Per 1 januari 2022 heeft (voormalig) gemeente Beemster aangegeven haar plustaken met 1 jaar te verlengen. Omdat wij verwachten dat deze taakuitvoering na inwerkingtreding van de Omgevingswet bij ons wordt ondergebracht, houden wij in de begroting van 2024 rekening met de voortzetting van deze taakuitvoering. In 2023 zijn gesprekken hierover met gemeente Purmerend gepland. De formatiedekking die met

deze baten is gemoeid, betreft minimaal 1040 uur (alleen taakuitvoering voormalig gebied Beemster).

Daarnaast zijn wij in gesprek over het structureel uitvoeren van de adviestaken op het gebied van milieu.

8.5.2 Gemeenten met veehouderij-activiteiten

De regio Waterland is rijk aan agrarische activiteiten. Veehouderijbedrijven worden onder de Omgevingswet allemaal vergunningplichtig, waar dit nu nog veelal niet het geval is.

De gr-bijdragen van deze regiogemeenten worden berekend op basis van een vaste bijdrage die is opgesteld voor de uitvoering van het basistakenpakket in de VTH-wetgeving. Er is een projectgroep opgericht om te onderzoeken of deze vaste bijdragen voor het basistakenpakket nog aansluiten op de inhoud van dat pakket onder de Omgevingswet. De verwachting is dat dit voor gemeenten met veel activiteiten op het gebied van veehouderij, de huidige vaste bijdrage niet toereikend is. Deze ontwikkelingen worden meegenomen in de aanpassing van onze gr naar aanleiding van de Omgevingswet.

8.5.3 Gemeente Landsmeer en Waterland

De afgelopen jaren hebben wij op basis van kortlopende dienstverleningsovereenkomsten bouwtoezichttaken en juridische dienstverleningstaken uitgevoerd voor de gemeente Landsmeer. In 2023 gaan wij met deze gemeente en de gemeente Waterland in gesprek over de structurele inbreng van taken. Met de gemeente Waterland zijn wij in gesprek voor de inbreng van taken op het gebied van bouwtoezicht en de niet complexe bouwvergunningen.

8.6 Subsidies en bijdragen

De afgelopen jaren hebben wij veel ervaring opgedaan met (complexe) Europese subsidiefondsen. In tegenstelling tot regionale projecten zijn hier mogelijkheden om gedeeltelijke dekking aan te vragen voor formatie.

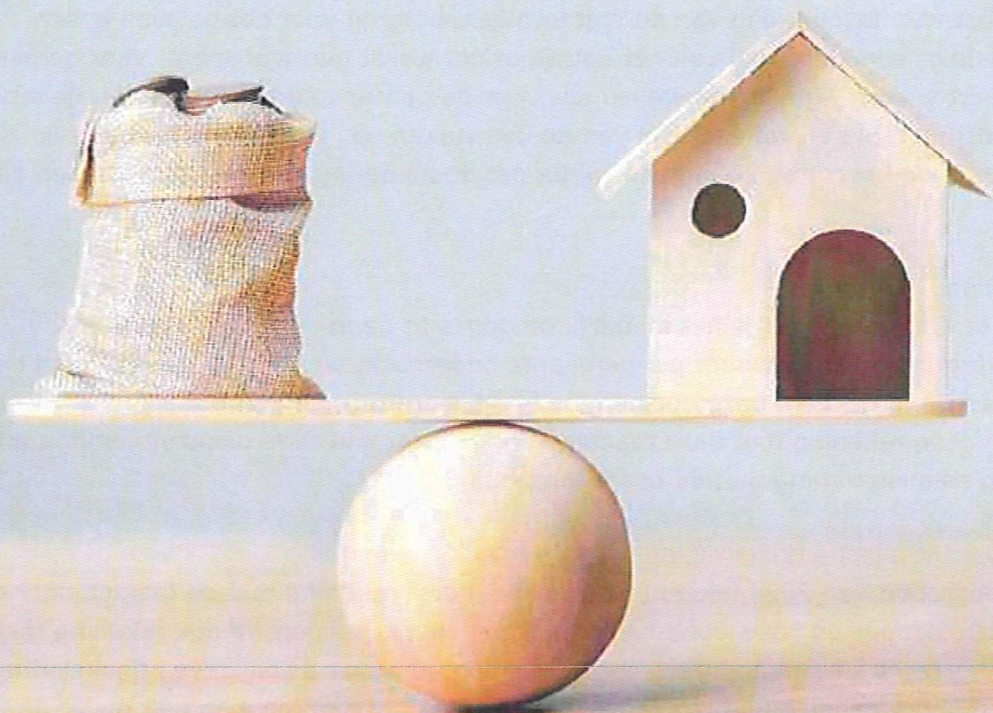
Ook subsidiestromen die komen van het Rijk en provincie blijven wij nauwgezet in de gaten houden. We hebben steeds meer aandacht om de kosten voor coördinatie hierin mee te begroten.

Ten tijde van het opstellen van de begroting verwachten wij nog geen beschikking over de honorering van deze projecten te hebben. In de begroting kunnen wij alleen bijdragen opvoeren waar wij een beschikking van hebben ontvangen. Deze ontwikkeling zorgt ervoor dat wij in 2024 mogelijk hogere baten hebben dan begroot. Als dit leidt tot een begrotingsoverschot, betalen wij dit terug aan onze deelnemers.

8.7 Overige kosten

Overige kosten berekenen we op basis van:

- De meest recente inzichten over, van, voor ontwikkeling van de overige kosten (huur op basis van laatste stand huurcontract, servicekosten, ICT-licenties etc.);
- Afschrijvingen o.b.v. activabestand + investeringen + vervangingsinvesteringen;
- Indexering.

9

Risico's en onzekerheden

9.1 Omgevingswet

De Omgevingswet heeft grote financiële consequenties.

Er zijn (nog) geen afspraken over de gevolgen die de Omgevingswet kan hebben voor de Dienstverleningsovereenkomsten (DVO) en daarmee dus ook niet over het uurtarief.

Het is nog niet mogelijk om de taakinzet te kwantificeren naar het werken onder de omgevingswet. We hebben hiervoor eerst ervaringscijfers nodig na in werking treden van de wet. Wij blijven hierover in gesprek met al onze deelnemers.

9.2 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Het effect van de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is dat (vooralsnog) een klein deel van het bouwtoezicht wordt geprivatiseerd. Voor gemeente Zandvoort voeren wij alle bouwtaken uit. Voor de gemeenten Heemskerk en Beverwijk en Landsmeer voeren wij een deel van de bouwtaken uit, waar vaste formatie op is ingezet. In de begroting 2024 gaan wij uit dat de invoering van de wet nog geen effect heeft.

9.3 Leges

Onder de Omgevingswet is het mogelijk om leges te gaan heffen voor milieuvergunningen. Dit moet per gemeente onderzocht worden. Wel hebben wij de data en expertise in huis om onze deelnemers te adviseren. In de begroting van 2024 houden we nog geen rekening met deze taakuitvoering/ inzet van deze dienstverlening (volgens en in overeenstemming met de begroting 2023).

9.4 Decentralisatie bodemtaken

In de begroting van 2024 houden wij voor het eerst rekening met de taakuitvoering voor de bodemlocaties op basis van ervaringscijfers. Hierin houden wij ook rekening met het overgangsrecht. Er zijn nog geen concrete afspraken over de wijze van financiering van de overgangslocaties hierin worden in 2023 en 2024 afspraken gemaakt nadat de monitoring onder leiding van ODNL is afgerond. Dit betekent dat de bijdrage in de meerjaren ramingen in de toekomst kan wijzigen.

9.5 Inhoud van het basistakenpakket

De invoering van de omgevingswet heeft invloed voor het aantal basistaken. De basistaken zijn door al onze deelnemers ingebracht in de gemeenschappelijke regeling. Een aantal deelnemers heeft de plustaken met dienstverleningsovereenkomsten bij ons ondergebracht. Het is mogelijk dat er door aanpassing van de inhoud van het basistakenpakket meer taken ingebracht moeten worden in de gemeenschappelijke regeling. Medio 2023 verwachten wij hier duidelijkheid over te verkrijgen. Hierin worden al onze deelnemers betrokken. Dit betekent een mogelijke overheveling van taken en formatie van deelnemers naar onze Omgevingsdienst.

9.6 De energiebesparingsplicht onder de Omgevingswet

Onder de Omgevingswet verandert ook toezicht en handhaving op energiebesparing. Voor de energiebesparingsplicht is er een overgangperiode tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Tot 1 juli 2023 blijft de energiebesparingsplicht uit het Activiteitenbesluit milieubeheer gelden. Toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht en de daarbij behorende informatie- en onderzoeksplicht, is opgenomen in het basistakenpakket van omgevingsdiensten. Toevoeging van de energiebesparingsplicht aan het basistakenpakket van omgevingsdiensten hangt samen met extra middelen voor meer toezicht- en handhaving (capaciteit) op de naleving daarvan middels de SPUK THE. Dit betekent dat deze uitvoering tot en met 2025 gefinancierd wordt met incidentele financiering. Over de periode daarna zijn nog geen afspraken gemaakt.

9.7 IJmond bereikbaar

Een deel van de huidige formatie voor IJmond Bereikbaar dekken wij uit een externe subsidie, die is beschikt tot en met 2022. In de begroting van 2024 gaan wij ervan uit dat deze gecontinueerd wordt voor 2024. De onzekerheid hieromtrent vermelden wij in onze begroting.

9.8 Niet structurele dienstverleningsovereenkomsten en tijdelijke formatieafspraken met onze deelnemers.

Een grote dienstverleningsovereenkomst loopt eind 2023 af. Veel van onze dienstverleningsovereenkomsten lopen binnen vijf jaar af. Daarnaast hebben wij met een aantal gemeenten afspraken over tijdelijke uitbreiding van formatie. Al deze afspraken zijn niet structureel. Wanneer financiering hiervoor niet gecontinueerd wordt, is het risico dat er kosten gepaard gaan bij het herplaatsen of afvloeien van formatie. Voor de begroting van 2024 heeft dit nog geen gevolgen, daarnaast hebben wij een weerstandsvermogen om de eerste effecten op te vangen. Pas wanneer dit weerstandsvermogen aangesproken is of onvoldoende is doen wij een beroep op onze deelnemers.

9.9 Financiering energiebesparingstoezicht en programma Gezondheid & Luchtkwaliteit.

Deze programma's hebben een looptijd van 4 jaar. Dit betekent dat de financiering voor deze programma's incidenteel is. Om te zorgen voor een duurzaam programma, is inzet van vaste formatie wenselijk en soms ook vanuit de subsidievertrekker verplicht. Wanneer financiering hiervoor niet gecontinueerd wordt, is het risico dat er kosten gepaard gaan bij het herplaatsen of afvloeien van formatie. Voor de begroting van 2024 heeft dit nog geen gevolgen.

9.10 Uitbreiding van ons wagenpark

Met de uitbreiding van onze (energie) toezichtteams zien wij ook de druk op ons wagenpark toenemen. Hiervoor hebben wij in 2022 een uitbreiding op het wagenpark gedaan. Deze financieren wij uit incidentele baten en projectgelden. Voor de begroting

van 2024 verwachten wij hiervoor geen stijging in de lasten. Wanneer incidentele lasten na 2024 wegvallen moeten wij hiervoor de kostprijs verhogen. In de meerjaren raming houden wij hier rekening mee.

9.11 Boventallig verlof en verruiming verlofsparen in de cao-afspraken

Ter ondersteuning van het vitaliteitsbeleid krijgen alle medewerkers vanaf 1 januari 2022 de mogelijkheid om bovenwettelijk verlof te sparen.

Dit verlofsparen geeft medewerkers meer mogelijkheden om vrije tijd af te stemmen op specifieke wensen. Deze extra mogelijkheid tot verlofsparen kan leiden een stijging van het verlofsaldo. Het is niet mogelijk om dit effect vooraf te kwantificeren.

9.12 Uitkomsten Commissie Van Aartsen

Eén van de aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen is te komen tot een Landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering. ODIJ heeft geen outputfinanciering maar een inputfinanciering. Uit onderzoek blijkt dat als we onze financiering omrekenen naar euro per inwoner, wij aan de onderkant van de omgevingsdiensten zitten. Dit betekent dat er een risico bestaat dat een landelijke normfinanciering een stijging van de tarieven met zich mee brengt.

De commissie realiseert zich dat dit een beperking in de vrijheid van het budget van lokale en regionale overheid betekent en daarmee een ingreep in de gegroeide financiële verhoudingen tussen overheden. Toch is het noodzakelijk om toezicht en handhaving effectief te laten zijn en meer milieuschade in de toekomst te voorkomen. Omdat dit ook een nationaal belang is, moet het Rijk bijdragen aan de financiering van omgevingsdiensten. Ten tijde van het opstellen van deze kadernota is niets bekend over financiering van het Rijk en is dit onzeker. Voor het jaar 2024 verwachten wij hiervoor geen besluitvorming en geen impact voor de begroting 2024.

9.13 Cao-onderhandelingen

Ten tijde van het opstellen van deze kadernota zijn er nog geen afspraken gemaakt over de cao 2023 en 2024. Hierdoor is het nog niet mogelijk om een exacte impact te berekenen en is de indexatie gebaseerd op ramingen van het CBS.

10

Begroting 2025 en verder

Belangrijkste uitgangspunt voor de begroting 2024 én de meerjarenraming 2025-2027, is dat deze sluitend is en voorziet in maatregelen die ook op langere termijn een sluitende begroting waarborgen. Een sluitende begroting vereist een evenwicht tussen de baten en de lasten. Nadat de lasten verminderd zijn met de baten uit dienstverlening overeenkomsten, projecten en overige baten, resteert de bijdrage van de deelnemers. Deze baten zijn kostprijafhankelijk en zijn daarom van dezelfde ontwikkelingsfactoren afhankelijk. Zo zijn de baten en de lasten vooral afhankelijk van de ontwikkeling van het totale volume van de dienstverlening. Ook de te hanteren indexering heeft invloed op de baten en lasten.

Inflatie raakt steeds meer mensen, economische groei valt terug.

Na sterk herstel uit de coronacrisis valt de groei nu terug doordat inflatie de huishoud-bestedingen onder druk zet. De Nederlandse economie is sterk hersteld uit de coronacrisis gekomen. De hoge groei in het afgelopen kwartaal en eind vorig jaar geeft voor 2022 nog een hoog groeicijfer van 4,6%, maar onderliggend is het beeld aan het kantelen. De oorlog in Oekraïne en de verstoringen door de coronacrisis hebben geleid tot een scherp opgelopen inflatie. De inflatie en de daarmee gepaard gaande onzekerheid en ook de renteverhogingen door centrale banken om de inflatie te beteugelen, remmen wereldwijd de economische groei.

Ondanks deze voorspellingen verwachten wij dat de inflatiecorrectie in de cao-lonen stevig is. Onze lasten bestaan voor 87% uit personele lasten. Dit is voor ons een autonome ontwikkeling waar wij verder geen invloed op hebben. Daarom zetten wij ook in op een volledige loon- en prijsontwikkeling.

Postbus 325
1940 AH Beverwijk
0251-263 863
info@odijmond.nl
www.odijmond.nl

5 januari 2023 | versie 1.0
Beeld: Stockfoto's en foto's beeldbank OD IJmond